

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА

УДК 351.72

DOI: 10.31651/2076-5843-2019-2-34-40

Зачосова Наталія Володимирівна,д.е.н., доцент, професор кафедри
менеджменту та економічної безпекиЧеркаський національний університет імені Богдана Хмельницького,
м. Черкаси, УкраїнаOrcid ID: <https://orcid.org/0000-0001-8469-3681>

natazachosova@gmail.com

**ПОНЯТТЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ЯК НАУКОВОЇ ТА УПРАВЛІНСЬКОЇ
КАТЕГОРІЇ У ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ З ДЕФІНІЦІЯМИ ВИКЛИКУ, НЕБЕЗПЕКИ,
ЗАГРОЗИ І РИЗИКУ**

У статті визначені понятійні особливості та характерні змістові риси термінів «небезпека», «виклик», «загроза» і «ризик». Встановлено перелік популярних і придатних для використання на науково-методологічному та прикладному рівні підходів до визначення сутності поняття фінансової безпеки як наукової та управлінської категорії, виявлено їх переваги та недоліки. Досліджено поняття фінансової безпеки як наукової та управлінської категорії у взаємозв'язку з дефініціями виклику, небезпеки, загрози і ризику.

Ключові слова: фінансова безпека, економічна безпека, управління, ризик, загроза, виклик, небезпека.

Постановка проблеми. В умовах постійної трансформації архітекtonіки глобальної економіки, її структурні перебудови є джерелом виникнення нових видів і типів загроз стабільному та динамічному розвитку національних економічних систем. Значна їх кількість має фінансову природу, зважаючи на підвищення ролі фінансових відносин у процесах функціонування ринків товарів і послуг. Жодна країна світу не має змоги ефективно провадити свою зовнішню та внутрішню політику, забезпечувати успіх реалізації соціально-економічних державних програм без кореляції векторів фінансової політики з національними економічними і фінансовими інтересами. Одним із таких інтересів у період економічної нестабільності та наявності деструктивних процесів у фінансових системах навіть економічно розвинутих держав світу, спровокованих фінансовими загрозами і ризиками, є забезпечення фінансової безпеки на макрорівні.

Відсутність єдиного універсального підходу до визначення поняття фінансової безпеки, що є важливою складовою економічної безпеки, несформованість тезаурусу безпекознавства для процесів формування, функціонування та управління системою фінансової безпеки суб'єктів національної економіки та держави в цілому актуалізують наукове завдання розробки методології управління фінансовою макробезпекою на оперативному і стратегічному рівнях і прикладну задачу застосування її положень у практичній площині.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Перші спроби конкретизації дефініції фінансової безпеки господарських структур були здійснені автором у публікаціях [1, 2]. Занора В.О. у своїх наукових працях уточнює особливості управління економічною безпекою суб'єктів господарювання [3], вживаючи категорії безпекознавства у контексті проектного підходу [4], Герасименко (Тулуб) О. М. користується поняттям безпеки під час дослідження окремих аспектів управління системою фінансово-економічної безпеки виробничої фірми [5]. Вартими уваги у контексті даного дослідження є публікації таких дослідників, як Барановський О.І. [6], Ермошенко М. М. [7], Горячева К.С. [8], Єпіфанов А.О., Пластун О.Л., Домбровський В.С. [9], Ареф'єва О.В., Кузенко Т.Б. [10], Сідак В.С.,

Кириченко О. А., Лаптев С. М., Пригунов П. Я., Захаров О. І. [11], Нікіфоров П.О., Кучерівська С. С. [12], Бланк І. О. [13], Горячева К. С. [14], Пономаренко О. Е. [15], Журавка О.С., Бондаренко Є.К. [16].

Мета статті полягає у наданні пропозицій щодо конкретизації змістових особливостей поняття фінансової безпеки. Для реалізації поставленої мети необхідно виконати такі завдання, як: встановити понятійні особливості та характерні змістові риси термінів «небезпека», «виклик», «загроза» і «ризик», встановити суть, переваги та недоліки популярних підходів до визначення сутності поняття фінансової безпеки як наукової та управлінської категорії.

Виклад основного матеріалу. Часто фінансову безпеку суб'єкта господарювання характеризують як його здатність ефективно провадити свою фінансово-господарську діяльність. Інколи фінансову безпеку розуміють у прив'язці до цілей корпоративної стратегії, але цю категорію необхідно досліджувати в контексті цілей окремо корпоративної, ділової, функціональної й операційної стратегій розвитку підприємства. Існують також прихильники підходу, в якому сутність фінансової безпеки бізнес-структури розкривається через її спроможність самостійно розробляти і реалізовувати фінансову стратегію господарської діяльності відповідно до мети загальної корпоративної стратегії.

Відповідно до ризико-орієнтованого підходу, фінансова безпека підприємства – це його діяльність з управління фінансовими ризиками, метою якої є досягнення стану безпеки. На противагу цій дефініції можна зазначити, що фінансова безпека – це не лише діяльність із управління ризиками (зокрема, фінансовими) та захисту фінансових інтересів підприємства від зовнішніх і внутрішніх загроз, а і здатність підприємства ефективно провадити свою господарську, у першу чергу, фінансову, діяльність. Також у межах цього підходу необхідно відзначити, що фінансова безпека – це і процес забезпечення допустимого рівня ризиків внутрішнього і зовнішнього середовища та нівелювання їх впливу на підприємство.

Класичним і традиційним можна назвати науковий підхід, відповідно якого фінансова безпека розуміється як складова системи економічної безпеки підприємства. Однак, таку дефініцію варто було б розширити зазначенням того факту, що фінансова безпека – це не лише збалансований стан фінансів, достатній рівень ліквідності активів і наявності необхідних фінансових резервів, а й стійкість до негативних впливів внутрішнього та зовнішнього середовища та здатність підприємства самостійно розробляти і реалізовувати стратегію щодо провадження його власної фінансової діяльності у перспективі.

Нетривіальним видається визначення фінансової безпеки як специфічного виду економічних відносин. Проте, із належним уточненням необхідних змістових характеристик, такий підхід цілком може набути широкого поширення та популярності на прикладному рівні.

Категорії загрози, ризику та небезпеки є класичними для вжитку корифеями безпекознавства, та широко застосовуються під час досліджень проблем забезпечення економічної та фінансової безпеки на мікро та макрорівнях. Варто додати, що у зарубіжній практиці експертами при дослідженні проблематики управління фінансово-економічною безпекою держави, суб'єктів господарської діяльності чи навіть окремих індивідів, часто застосовується поняття «challenge» (виклик) – як об'єктивна умова, що є притаманною внутрішньому та зовнішньому середовищу існування і розвитку економічних систем різних видів, форм і рівнів складності структурної будови. Водночас, дискусійним залишається питання щодо первинності згаданих понять одне відносно одного та векторів спрямування причинно-наслідкового зв'язку між ними. Авторське бачення вирішення цієї науково-методологічної проблеми демонструє табл. 1.

Отже, з управлінської позиції менеджера, ризик існує завжди і має невизначений для стану безпеки результат; виклик – це ризик, щодо якого не було вжито управлінських дій і превентивних заходів; небезпека – це явище з ймовірним негативним наслідком, а загроза – наслідок невдалого ризик-менеджменту.

**Понятійні особливості та характерні змістові риси термінів «небезпека»,
«виклик», «загроза» і «ризик»**

Ризик	Виклик	Небезпека	Загроза
Явище об'єктивної дійсності, обставина, що супроводжує функціонування підприємства, існування держави, життя особи і розвиток соціуму. Може мати для стану фінансової безпеки як негативний, так і позитивний наслідок. Водночас, сам факт його існування повинен враховуватись при розробці механізму управління безпекою	Фактор, який виникає у ситуації, коли ймовірність негативного наслідку існування ризику є вищою за ймовірність позитивного його результату для стану фінансової безпеки. У ряді випадків суб'єкт забезпечення фінансової безпеки може прийняти рішення не відповідати на виклик (аналогічно до рішення не брати на себе ризик)	Наслідок існування ризику та/або виклику, дія якого має чітко виражений негативний характер. Уникнення небезпек і недопущення їх перетворення на конкретні загрози безпеці є однією із базових потреб безпеки як на рівні особистості, так і на рівні господарських структур і держави як складних економічних систем	Явище суб'єктивної дійсності, існування якого пов'язане із некоректною або неефективною роботою суб'єкта управління фінансовою безпекою щодо уникнення викликів і небезпек і мінімізації їх ймовірних негативних наслідків для стану системи фінансової безпеки

Складено автором

За результатами аналізу фахової літератури, встановлено перелік популярних і придатних для використання на науково-методологічному та прикладному рівні підходів до визначення сутності поняття фінансової безпеки як наукової та управлінської категорії.

Так, класичний (традиційний) визначає фінансову безпеку як стан фінансової системи, рівень забезпеченості фінансовими ресурсами та захисту від фінансових небезпек і їх наслідків. Його перевагою перед іншими підходами є лаконічність, доступність для розуміння, легкість використання на прикладному рівні для розробки інформаційного забезпечення процесу управління безпекою. Недоліком те, що вжиття поняття стану справляє враження, що фінансова безпека є статичною характеристикою об'єкта безпеки.

Згідно системного підходу, фінансова безпека – це система елементів, спрямованих на забезпечення реалізації фінансових прав і обов'язків учасників фінансових відносин. Перевагою цього підходу є охоплення різних аспектів категорії фінансової безпеки з чіткою вказівкою на наявність зав'язків між ними та необхідність формування окремої системи для ефективного забезпечення фінансової безпеки. Недоліком можна вважати велику кількість різноспрямованих і суперечливих позицій щодо конкретного елементного складу архітектури системи фінансової безпеки.

Безпекознавчий підхід, орієнтований на інтереси стейкхолдерів, визначає фінансову безпеку як здатність досягти максимального задоволення фінансових інтересів усіх категорій стейкхолдерів об'єкта безпеки. Перевага такого підходу – його положення відповідають вимогам ринкової економіки; підхід дозволяє встановити чіткий перелік цілей і завдань суб'єкта безпеки і черговість їх виконання у процесі забезпечення фінансової безпеки. Однак, у випадку суперечливості інтересів різних категорій стейкхолдерів, цей підхід є непридатним для використання без поєднання його базових аспектів з положеннями інших підходів.

Ресурсний підхід визначає фінансову безпеку як наявність достатньої кількості фінансових ресурсів такої якості, що відповідає фінансовим потребам об'єкту безпеки та дозволяє фінансувати виконання досягнення ним мети створення і функціональних завдань і забезпечити сталий розвиток у перспективі. Підхід обґрунтовує важливість ресурсного забезпечення для досягнення завдань безпеки орієнтованого фінансового управління; є простим, зрозумілим і придатним для використання на прикладному рівні під час розробки бюджетів фінансування заходів протидії фінансовим ризикам і компенсації наслідків їх

впливу на об'єкт безпеки. Недоліком цього підходу є велика кількість різноспрямованих і суперечливих позицій щодо конкретного переліку ресурсів, необхідних для забезпечення фінансової безпеки.

Багаторівневий (структурний) підхід визначає фінансову безпеку як складову системи вищого порядку – економічної безпеки, що має складну структуру і охоплює кілька рівнів підсистем. Підхід конкретизує структуру системи фінансової безпеки, дозволяє сформулювати її архітектуру із орієнтацією на специфіку функціонування конкретного суб'єкта фінансової безпеки. Водночас, його недоліком є те, що емерджентний характер системи фінансової безпеки суперечить спробам позиціонувати її рівень як суму рівнів безпеки підсистем, характеристики яких у сукупності є тотожними результативним характеристиками системи фінансової безпеки.

Відповідно до ризику орієнтованого (загрозо орієнтованого) підходу, фінансова безпека – це успішний результат вжиття заходів щодо управління фінансовими ризиками; захищеність фінансового стану об'єкту безпеки від негативного впливу зовнішніх і внутрішніх небезпек і загроз. Цей підхід є найбільш придатним для використання у межах міждисциплінарних досліджень проблематики безпекознавства, оскільки поняття «ризик» і «загроза» зустрічаються у категорійних апаратах багатьох галузей науки. Водночас, ризику орієнтований підхід вимагає деталізації переліку ризиків і загроз, характерних для фінансової безпеки того чи іншого об'єкту; в результаті цього дефініція втрачає лаконічність і є придатною для передачі сутності поняття тільки для конкретного об'єкту безпеки.

За комплексним підходом, фінансова безпека – це комплекс заходів, спрямованих на забезпечення стійкості та функціональної спроможності попередньо сформованої системи фінансової безпеки. Цей підхід дозволяє конкретизувати поетапність дій, що мають вживатись суб'єктом управління фінансовою безпекою для досягнення її високого рівня, та вказує на необхідність різновекторної управлінської діяльності для підтримання стану фінансової безпеки. Його недоліком є велика кількість різноспрямованих і суперечливих позицій щодо конкретного переліку заходів, необхідних для спрямування на забезпечення фінансової безпеки.

Змішаний підхід поєднує у собі базові положення усіх або кількох наведених підходів, таким чином він поєднує переваги підходів, положення яких використовуються, та їх недоліки.

Висновки. Вивчення проблематики забезпечення фінансової безпеки на мікро та макрорівні дозволило дійти висновку щодо відсутності єдиного розуміння поняття фінансової безпеки національної економіки, несформованості тезаурусу безпекознавства для формування системи фінансової безпеки, її функціонування та управління нею у процесі діяльності суб'єктів національної економіки.

Станом на початок другого кварталу 2019 року, вітчизняна економіка балансує на межі двох періодів свого розвитку – закінчується період посткризової стабілізації її стану та відновлення позитивної динаміки її ключових параметрів, і розпочинається активний період трансформації її архітектури задля орієнтації на досягнення стану економічної і соціальної конвергенції із країнами ЄС. У нових економічних умовах, що характеризуються раціональністю дотримання на державному рівні орієнтирів сталого розвитку та водночас, викривають необхідність отримання конкурентних переваг на спільних для європейського регіону ринках товарів і послуг, процес забезпечення фінансової безпеки як країни в цілому, так і окремих підприємницьких структур, починає набувати нових особливостей, які доцільно конкретизувати та більш глибоко вивчати з метою формування якісного інформаційного підґрунтя для прийняття на державному рівні зважених управлінських рішень у царині гарантування фінансової безпеки України у стратегічній перспективі.

Список використаної літератури

1. Зачосова Н. В. Теоретико-методологічні засади управління економічною безпекою у процесі менеджменту сучасних фінансових установ / Н. В. Зачосова // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. - 2015. - Т. 20, Вип. 1(2). - С. 167-170.

2. Зачосова Н.В. Моделивання механізму управління забезпеченням фінансово-економічної безпеки професійних учасників фінансового ринку із врахуванням державного впливу на цей процес / Н.В. Зачосова // Наукові записки Національного університету «Острозька академія» серія «Економіка». – 2019. - № 12 (40). – С.101-105. DOI: 10.25264/2311-5149-2019-12(40)-101-105.
3. Занора В.О. Управління економічною безпекою суб'єктів господарювання: теоретико-методичні аспекти організації системи / А. В. Скляр, В. О. Занора // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. - 2016. - Вип. 22. - С. 74-77.
4. Занора В. О. Управління системою економічної безпеки підприємства на основі проектного підходу / В. О. Занора, Б. І. Сільченко // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. - 2017. - Вип. 5(1). - С. 130-133.
5. Тулуб О. М. Управління системою фінансово-економічної безпеки виробничої фірми / О. М. Тулуб, О. М. Теслюк // Інвестиції: практика та досвід. - 2016. - № 16. - С. 29-32.
6. Барановський О.І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення): монографія. - К.: Київ. нац. тогр.екон. унт, 2004. – 759 с.
7. Єрмошенко М. М. Фінансова безпека держави: національні інтереси, реальні загрози, стратегія забезпечення / Єрмошенко М. М. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2001. – 309 с.
8. Горячева К.С. Фінансова безпека підприємства. Сутність та місце в системі економічної безпеки / К.С. Горячева // Економіст. – 2003. – № 8. – С. 65-67
9. Єпіфанов А.О. Фінансова безпека підприємств і банківських установ: монографія / А.О. Єпіфанов, О.Л. Пластун, В.С. Домбровський. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2009. – 295 с.
10. Ареф'єва О.В. Економічні основи формування фінансової складової економічної безпеки / О.В. Ареф'єва, Т.Б. Кузенко // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 1. – С. 98 – 103.
11. Управління фінансово-економічною безпекою : [навч. посібн.] // О. А. Кириченко, С. М. Лаптев, П. Я. Пригунов, О. І. Захаров та ін. ; [за ред. чл.-кор. АПК України, проф. В.С. Сідака]. – К. : Дорадо-Друк, 2010. – 412 с.
12. Нікіфоров П.О. Сутність і значення фінансової безпеки страхової компанії / П.О. Нікіфоров, С.С. Кучерівська // Фінанси України. – 2006. – № 5. – С. 86–94.
13. Бланк И. А. Управление финансовой безопасностью предприятия / И. А. Бланк. – К. : Ника-Центр, Эльга, 2006. – 776 с.
14. Горячева К. С. Фінансова безпека підприємства. Сутність та місце в системі економічної безпеки / К. С. Горячева // Економіст. – 2003. – № 8. – С. 65–67.
15. Пономаренко О. Е. Теоретичні аспекти фінансової безпеки підприємств / О.Е.Пономаренко. – Економіка розвитку. – 2010. – №1 (53) – С. 77–80.
16. Журавка О.С. Теоретичні аспекти формування системи фінансової безпеки підприємства / О.С. Журавка, С.К. Бондаренко // Інноваційна економіка. –2012. – № 4. – С.234-237.

References

1. Zachosova, N.V. (2018) Theoretical and methodological principles of management of economic security in the process of management of modern financial institutions. *Visnyk Odeskoho natsionalnoho universytetu. Seriya : Ekonomika* (Bulletin of the Odessa National University. Series: Economics), 2, 11-20 (in Ukr).
2. Zachosova, N.V. (2019) Modeling of the mechanism for managing the provision of financial and economic security for professional participants in the financial market, taking into account the state influence on this process. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiya» seriya «Ekonomika»* (Scientific notes of the National University «Ostroh Academy» series «Economics»), 12 (40), 101-105. DOI: 10.25264/2311-5149-2019-12(40)-101-105 (in Ukr).
3. Zanora, V.O., Sklyar, A.V. (2016) Management of economic safety of subjects of management: theoretical and methodical aspects of organization of the system. *Naukovyy visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriya : Ekonomika i menedzhment* (Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Series: Economics and Management), 22, 74-77 (in Ukr).
4. Zanora, V. O., Silchenko, B. I. (2017) Management of the enterprise's economic security system based on the project approach. *Ekonomichnyy visnyk Zaporizkoyi derzhavnoyi inzhenernoyi akademiyi* (Economic Bulletin of the Zaporizhzhya State Engineering Academy), 5(1), 130-133 (in Ukr).
5. Yepifanov, A. O. Plastun, O. L. and Dombrovskij, V. S. (2009) *Finansova bezpeka pidpriemstv i bankivsk'ih ustanov* [Financial security companies and banks], DVNZ «UABS NBU», 295 (in Ukr).
6. Baranovskyy, O. I. (2004) *Finansova bezpeka v Ukraini (metodolohiya otsinky ta mekhanizmy zabezpechennya)* [Financial security in Ukraine (assessment methodology and mechanisms of provision)], Kyiv. nats. tohr.ekon. unt, 759 (in Ukr).
7. Ermoshenko, M. M. (2001) *Finansova bezpeka derzhavi: nacional'ni interesy, real'ni zagrozi, strategiya zabezpechennya* [Financial security of the state: national interests, real threats, strategy software], KNTEU, 309 (in Ukr).
8. Horyacheva, K. S. (2003) *Finansova bezpeka pidpriyemstva. Sutnistamistse v systemi ekonomichnoyi bezpeky* [Financial security of the enterprise. Essence and place in the system of economic security]. *Ekonomist*, 8, 65-67 (in Ukr).

9. Yerpifanov, A. O. Plastun, O. L. and Dombrov'kij, V. S. (2009) *Finansova bezpeka pidpriemstv i bankiv'skih ustanov* [Financial security companies and banks], DVNZ «UABS NBU», 295 (in Ukr).
10. Aref'yeva, O. V. and Kuzenko, T. B. (2009) *Ekonomichni osnovi formuvannya finansovoi skladovoi ekonomichnoi bezpeki* [Economic foundations of the financial component of economic security], Aktual'ni problemi ekonomiki, 98 (in Ukr).
11. Kyrychenko, O. A. Lapytev, S. M. Pryhunov, P. YA. and Zakharov, O. I. (2010) *Upravlinnja finansovo-ekonomichnoju bezpekoju* [Managing financial and economic security], Dorado-Druk, 412 (in Ukr).
12. Nikiforov, P. O. and Kucheriv'ska, S. (2006) *Sutnist' i znachennja finansovoi bezpeki strahovoi kompanii* [The essence and importance financial security insurance company], Finansi Ukraini, 86–94 (in Ukr).
13. Blank, I. A. (2006) *Upravlinnja finansovoyu bezpekoyu pidpryyemstva*. Kyiv: Nyka-Tsent, Élha (in Ukr).
14. Horyacheva, K. S. (2003) *Finansova bezpeka pidpryyemstva. Sutnist ta mistse v systemi ekonomichnoyi bezpeky* [Financial security of the enterprise. Essence and place in the system of economic security]. Ekonomist, 8, 65–67 (in Ukr).
15. Ponomarenko, O. E. (2010) *Teoretychni aspekty finansovoyi bezpeky pidpryyemstv* [Theoretical aspects of financial security of enterprises]. Ekonomika rozvytku, №1 (53), 77–80 (in Ukr).
16. Zhuravka, O.S. (2012) *Teoretychni aspekty formuvannya systemy finansovoyi bezpeky pidpryyemstva* [Theoretical aspects of forming a system of financial security of the enterprise]. Innovatsiyna ekonomika, 4, 234–237 (in Ukr).

ZACHOSOVA Natalia,

Doctor of Economics, Associate Professor,
Professor of the Department
management and economic security
Bogdan Khmelnytsky National University of Cherkasy
natazachosova@gmail.com

THE CONCEPT OF FINANCIAL SECURITY AS A SCIENTIFIC AND MANAGEMENT CATEGORY RELATING TO THE DEFINITIONS OF THE CHALLENGE, DANGER, THREAT AND RISKS

Summary

Introduction. *The article defines the conceptual features and characteristic semantic features of the terms "danger", "challenge", "threat" and "risk". The list of popular and suitable approaches for defining the essence of the concept of financial security as a scientific and management category, and their advantages and disadvantages, have been established. The concept of financial security as a scientific and management category in relation to the definitions of challenge, danger, threat and risk is explored. One such interest in times of economic instability and the presence of destructive processes in the financial systems of even economically advanced nations, triggered by financial threats and risks, is to ensure financial security at the macro level. The lack of a unified universal approach to the definition of the concept of financial security, which is an important component of economic security, the lack of formation of thesaurus of security studies for the processes of formation, operation and management of the financial security system of subjects of the national economy and the state as a whole actualize the scientific task of developing a methodology for managing financial and macroeconomic security strategic levels and the applied task of applying its provisions in the practical plane.*

Purpose. *The purpose of the article is to provide suggestions for specifying the substantive features of the concept of financial security. To achieve this goal, it is necessary to perform such tasks as: to establish conceptual features and characteristic semantic features of the terms "danger", "challenge", "threat" and "risk", to establish the essence, advantages and disadvantages of popular approaches to defining the essence of financial security as scientific and management category.*

Methods. *The method of theoretical analysis, the method of generalization, comparison is used.*

Results. *From the managerial position of the manager, the risk always exists and has an uncertain outcome for the security state; a challenge is a risk that has not been taken by management and preventive action; danger is a phenomenon with probable negative consequence, and threat is a consequence of unsuccessful risk management. Features of such popular approaches to the definition of financial security as classical (traditional), systemic, stakeholder-oriented, resource, multilevel (structural), risk-oriented (threat-oriented), complex, mixed are described.*

Originality. *Financial security is not only an activity for managing risks (in particular, financial) and protecting the financial interests of the enterprise from external and internal threats, but also the ability of the enterprise to effectively carry out its economic, first and foremost, financial, activities. Financial security is not only a balanced state of finances, a sufficient level of liquidity of assets and availability of necessary financial reserves, but also resistance to negative influences of the internal and external environment and the*

ability of the enterprise to independently develop and implement a strategy for conducting its own financial activity in the future.

Conclusion. Studying the problems of providing financial security at the micro and macro level has led to the conclusion that there is a lack of common understanding of the concept of financial security of the national economy, the lack of thesaurus of security studies to form a financial security system, its functioning and management in the process of activity of the subjects of the national economy.

Keywords: financial security, economic security, management, risk, threat, challenge, danger.

Одержано редакцією: 23.01.2019
Прийнято до публікації: 25.02.2019

UDC 336.71

DOI: 10.31651/2076-5843-2019-2-40-49

Nosan Nataliia Serhiyivna,
Candidate of Sciences (Historical), Associate Professor,
Associate Professor of the Department of
Economics and Entrepreneurship,
Cherkasy State Technological University,
Cherkasy, Ukraine
Orcid ID: <https://orcid.org/0000-0002-4005-8333>
natali_nosan@ukr.net

FINANCIAL SECURITY OF THE STATE: CONTENT AND PROBLEMS OF GOVERNANCE IN THE SYSTEM OF THE NATIONAL ECONOMY

The article proposes author definitions of the security of the financial system and the provision of financial security of the state. It is established that the characteristic features of the content palette of the notion of financial security of the state, depending on the peculiarities of economic systems, largely determine the traditions of financial security management at the macro level in the presence of various economic arrangements. It is suggested that in the beginning of 2019 the methodology of financial security management of the state has significant disadvantages, which in the vast majority relate to the resource support of this process - informational, personnel, financial, as well as with the emergence of non-typical threats to the state of the financial system and dependence vectors of the state financial policy from the interests of international financial organizations and funds.

Key words: governance, financial security of the state, threats, interests, national economy, regulation, financial security.

Introduction. Financial security in the system of state economic security is a basis for ensuring the national security of the country as a whole and one of the fundamental foundations of its sustainable social and economic development. Awareness of the notion of financial security at the present stage of development of scientific thought of security science is generated by a large number of its content interpretations. Therefore, an important scientific and methodological task is to streamline existing definitions and to formulate a universal conceptual explanation of the term of financial security of the state.

Financial security can be defined as the ability of the financial system of the country at the state and regional level to ensure the stable development and appropriate protection of financial interests of citizens, economic entities, regions and the country. The financial security of the country can be considered from the point of view of ensuring the protection of the priority financial interests of all residents of the state, society and the country in the economic sphere from internal and external challenges, threats, dangers, risks, etc.

A wider definition of the concept of financial security implies the achievement of such a functional state of the national financial system, which provides a stable high level of financial